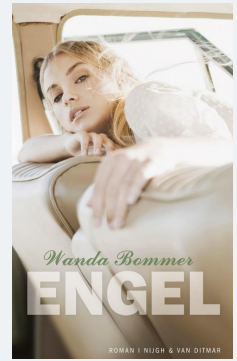

Engel

Zwg door Kees van der Pol
Zeker Weten Goed
15 July 2014

✓ Zeker Weten Goed

Auteur	Wanda Bommer
Genre	Coming of age, Psychologische roman
Eerste uitgave	2009
Uitgever	Nijgh & Van Ditmar
Pagina's	268

Flaptekst

Puberen in het kale West-Friesland van de jaren tachtig betekent zelf zorgen voor spanning en sensatie. Dat doet Angélica met verve. Samen met haar vrienden verkent ze uiterste grenzen totdat ze niet anders kan dan vertrekken.

Als zij na haar verhuizing naar Amsterdam de ambitieuze bandleden van de groep Ace ontmoet, denkt Angélica aanvankelijk dat zij het geluk gevonden heeft.

Engel is een roman over schuld en spijt, vriendschap en jaloezie, liefde en verraad. En bovenal over een mysterie, dat pagina na pagina bedrieglijk nonchalant wordt blootgelegd en de lezer niet meer loslaat.

Eerste zin

Het haar van Sid staat nog steeds in geblondeerde stekels recht overeind, alsof er niks gebeurd is.

Samenvatting

In de roman lopen er twee verhaaldraden door elkaar. Dat is lastig voor de samenvatting. Er wordt daarom een aantal keer aangegeven of een verhaalpassage in het heden (2010) of verleden (1982-1990) speelt.

In het eerste hoofdstuk is er een ik-verteller David. Hij is drummer van de band Ace geweest. Er is in het verleden iets geheimzinnigs gebeurd. Hij zit in New York en ontmoet er de twee andere leden van de band: Sid en Duncan. David verlaat het gebouw waarin de drie mannen bij elkaar waren.

In het tweede hoofdstuk maken we als lezer voor het eerst kennis met het eigzinnige pubermeisje Angélica Rijckers: ze is geboren in 1970 en op 12-jarige leeftijd krijgt ze een surfplank cadeau. Het is een buitenbeentje en ze lijkt helemaal niet op haar ouders. Later heeft Angélica een matig rapport op school: ze zou veel beter kunnen leren. Ze moet van haar ouders in de vakantie gaan werken in de bollen. Het is 1983. Later gaat ze ook als serveerster in een restaurant werken en ze raakt er in aanraking met blowen.

Heden: dan springt het perspectief weer naar David die als DJ draait op het Lowlandsfestival (het is augustus 2001).

Hij ziet daar plotseling zijn oude bandgenoot Sid voor zijn neus staan en hij schrikt ervan. Sid loopt weer weg. David zet per ongeluk het nummer "Angel" van hun oude band Ace op. Het publiek vindt het geweldig, want Ace heeft in de tachtiger jaren furore gemaakt. Hij raakt Sid kwijt en hij vraagt aan een mooi meisje Babette of die Sid heeft gezien. Ze weet Sid voor hem te vinden en ze omhelzen elkaar als oude vrienden. David vindt dat Babette op Engel lijkt. Hij weet de cryptogram voor haar op te lossen (het woord "kloothommel") en Babette zal hem daarvoor belonen met een zoen.

In een flashback wordt duidelijk hoe David als drummer Duncan en Sid heeft ontmoet en hoe de band Ace ontstaat. Ze gaan later optreden. Eerst doen ze het om naamsbekendheid te krijgen, daarna treden ze op voor geld en vooral lol na afloop, want er blijven zich veel meiden en vrouwen aanbieden na hun optredens. Zo wordt David ontmaagd door een dertigjarige vrouw.

Verleden: Angélica is 15 jaar als ze in West-Friesland voor het eerst seks heeft met een jongen. Het is de brutale machoachtige Rocco, een knappe knul van 20 jaar die haar weet te boeien. Ze krijgen een soort verkering die vooral op seks gebaseerd is. Ze wordt ook steeds brutaler op school. Haar ouders gaan bovendien scheiden. Met Rocco krijgt ze ruzie als hij een onschuldige vriend van Angélica, Kees, tijdens het optreden van een rockband (dat is natuurlijk Ace) in elkaar trapt. Zo komen beide verhaallijnen al bij elkaar. David vertelt in de ik-vorm dat vechtpartijtje nog een keer. Sid ziet meteen in hoe mooi het meisje Angélica is. Rocco die door Angélica aan de kant is gezet, keert weer bij haar terug, maar hij wordt later opgepakt vanwege handel in drugs. Ook Angélica wordt verhoord.

Heden: We gaan weer even terug naar 2001, waar Babette wordt genoemd. Ze lijkt veel op Engel met wie iets is gebeurd dat nog steeds als een geheim boven het verhaal hangt. Sid geeft Babette vrij aan David. Die blijft bij hem slapen, maar de eerste keer loopt het niet uit op seks. Later gebeurt dat uiteraard wel. Sid stelt voor om een nieuw begin te maken met de band Ace. Daarvoor zullen ze naar New York moeten, waar Duncan verblijft. David is blijven hangen aan Babette die toch veel doet denken aan Engel. Hij heeft veel seks met haar. Hij wil Babette op dat moment zeker niet kwijt.

Verleden: na een afterparty wil Rocco in de tachtiger jaren met een ander meisje rotzooien. Angélica wil echter naar huis. Rocco die boos is, brengt haar wel weg, maar slaat haar op haar gezicht, waardoor een zenuw in haar tand wordt gedood.

Ze gaat naar mavo-4 terwijl ze eigenlijk veel beter kan leren, maar de invloed van Rocco is fataal. Ze steelt serviesspullen voor haar vriendin Sanne en wordt daarom ontslagen als serveerster. Dan gaat ze voor haar vrienden ook namaakkunst verkopen. Voor veel geld gaat ze langs de deuren en wil toch niet iedereen in de maling nemen. Ze maakt daarin keuzes. Van Rocco moet ze in een keer een fles Baileys leegdrinken en ze wordt kotsmisselijk. Ze kotst alles uit wanneer ze later Rocco met een ander ziet. Rocco maakt zich ook niet populair wanneer hij zonder aanleiding een Duitser op straat neerslaat.

Angélica gaat met een andere vriendin Esmeralda een winkelier beroven (sigaretten). Het loopt echter uit de hand en Angélica denkt dat ze de man hebben neergeslagen en dat die dood is. Dat lijkt de volgende dag gelukkig mee te vallen, maar dan leest ze in diezelfde krant dat Esmeralda en twee vrienden zich hebben doodgereden. Na de begrafenis vertrekt Angélica naar Amsterdam waar Sanne is gaan wonen. Die heeft lesbische gevoelens voor haar, maar daarvan is Angélica niet gediend.

De band Ace wordt steeds populairder. Er moet professionele ondersteuning komen. Tot dusver was David degene die het impresariowerk deed en daarom deelden de drie bandleden de opbrengsten eerlijk met elkaar. Sid maakt

namelijk de nummers. Ze nemen Ruud in dienst. Er komt een nieuwe plaat Angel, die veel succes heeft en de gage van de band schiet omhoog. Het idee om een mooie meid bij de band op het podium te hebben komt ook van Ruud. Zo komt Angélica bij de band. Ze had meegedaan aan een screentest voor Rai Uno, maar dat contract waarin ze met blote borsten voor de televisie zou komen, ging op het laatste moment niet door. Angélica wordt nu de Angel (Engel) van de band. Vanaf het begin is ze in de liefde verbonden aan Sid. Ze zijn gek op elkaar.

David vertelt dat Angélica zich steeds meer gaat bemoeien met de financiële afhandeling van de zaken. Daaraan ergert hij zich enorm. Hij heeft vroeger het vuile werk gedaan en nu zou Sid meer betaald moeten krijgen? Maar Angélica weet hem ook bijna te verleiden na een optreden in Italië, en ze wees uit David te krijgen dat hij ook verliefd op haar zou kunnen worden. Ze zegt dat dit misschien in een volgend leven kan (let op de verwijzing naar de relatie die David later krijgt met Babette die op Engel lijkt).

De bandleden krijgen steeds meer ruzie over de verdeling van de inkomsten. Ruud en Angélica gooien steeds olie op het vuur. Ze spreken af dat ze in een huis van Ruud in de Achterhoek het allemaal zullen uit praten.

Heden: 2001 Sid en David willen naar New York om met Duncan te praten over een heroptreden van Ace. David wil echter Babette meenemen en dan wordt Sid razend. Dat kan zeker niet. De oorzaak van die weigering ligt in het verleden.

Verleden 1990: Angélica gaat mee op de bespreking in de Achterhoek. Er komt een felle discussie over de verdeling van de gelden. Er blijft meer over voor Sid. Midden in de nacht belt Ruud op: hij heeft een optreden geregeld in New York. Maar Engel mag niet mee. Er ontstaat ruzie tussen de jongens van de band en Sid gooit de wodkaflles naar David. Die ontwijkt hem maar de fles komt tegen het hoofd van Angélica. Die is meteen dood. De jongens schrikken zich rot: wat nu? Ze verbranden het lijk in een oliedrum en de asresten worden in een vuilniszak in het water gedumpt. Ze is dus spoorloos verdwenen. Dat was het grote geheim van de bandleden. Daarom was de band uit elkaar gespat.

In het laatste hoofdstuk wordt dit alles aan de lezer verteld. Het is weer 2001. Ze ontmoeten elkaar in New York (hoofdstuk 1). David verlaat het gebouw van de Twin Towers. Het is vlak voor de fatale crash. Hij vindt een veer op straat. Die kan van een engel of Engel zijn.

Dan vliegen de vliegtuigen de Towers binnen. Daarin zitten Sid en Duncan. David heeft het gevoel alsof zijn leven een nieuwe fase is ingegaan.

Quotes

"Tegen het einde van het schooljaar werd Angélica opnieuw bij de decaan ontboden. De man had alle schijn van vriendelijkheid laten varen. Hij zat recht op achter zijn bureau, vingertoppen tegen elkaar. Regen striemde tegen het raam. De wereld was grijs. "

Bladzijde 102

"Sid komt haastig aanlopen, spijkerjack in de hand. De tatoeage op zijn bovenarm trekt de aandacht. Hij is tien minuten te laat. Dat valt mee voor zijn doen. Als hij binnenkomt, ziet hij me niet direct zitten, want vroeger zaten we altijd op de hoek van de bar. Maar dit is nu, niet vroeger."

Bladzijde 139

"'Sjakie?' vroeg Duncan. 'Wie is Sjakie?' 'Shakey dan, ouwe nep-Nederlander. Wat maakt het uit.' 'Charlie,' zei ik

tegen Duncan. 'Hij bedoelt Charlie and the Chocolate Factory.' 'Hij begrijpt best wat ik bedoel.' Sid richtte zijn aandacht weer op zijn gitaar. 'Dat ik het gevoel heb dat ik in luilekkerland zit.'"

Bladzijde 177

Thematiek

Geheim/ familiegeheim

Natuurlijk is het grote geheim dat de drie ex-bandleleden te verbergen hebben heel belangrijk voor het verloop van het spannende verhaal. Ze moeten de dood van Angelica verborgen houden.

Motieven

Vriendschap

De jongens van de band Ace zijn bevriend, maar de komst van Engel vertroebelt deze vriendschap.

Liefde

Angelica en Sid zijn verliefd op elkaar.

Coming of age

De situatie van het meisje en de bandleden lijkt zich elf jaar later te herhalen. Dan zijn de jongens al een stuk volwassener. We lezen in het boek over de groei naar volwassenheid van de bandleden.

Schuld (gevoel)

De jongens voelen zich schuldig over de manier waarop ze zich ontdoen van het lichaam van Engel.

Titelverklaring

De titel "Engel" is niet lastig te verklaren. Er zijn diverse verwijzingen.

Allereerst is er de naam Angelica: wat "op een engel gelijkend" betekent.

De tweede verwijzing komt van het album dat de band Ace uitbrengt: nl. "Angel."

De derde verwijzing heeft betrekking op Angélica die tijdens het optreden van de band als een engel verkleed op het podium staat.

De vierde verwijzing staat in het laatste hoofdstuk wanneer David de Twin Towers verlaat vlak voor de fatale komst van de vliegtuigen. Hij vindt op straat een veer die van een "engel" afkomstig kan zijn. Hij kijkt naar boven en moet glimlachen om die gedachte. Angélica is op dat moment namelijk al een engel.

Structuur & perspectief

Structuur en/of verhaalopbouw en perspectief

Er zijn 5 grote hoofdstukken die op zich weer worden onderverdeeld in kleinere onderdelen.

Deze worden typografisch aangeduid met de tekens die op een dvd-recorder staan en aangeven of er voor of achteruit moet worden gespoel.

Er zijn twee verhaaldraden: enerzijds is er de lijn waarin wordt verteld hoe Angélica Rijckers opgroeide in West-Friesland. Ze raakt daar in kennis met de leden van de band Ace en wordt eigenlijk de groupie van de groep. Die verhaallijn loopt van 1982 tot 1990.

De tweede verhaallijn gaat over de band Ace. De leden van de groep ontmoeten elkaar weer in 2001. David, de ik-verteller, ziet dan in New York zijn oude bandleden weer. Op dat moment is voor de lezer nog onbekend wat de lijn van Angélica met deze verhaaldraad te maken heeft. David, de ik-verteller van deze lijn, heeft zijn oude bandvriend

Sid weer ontmoet op het Lowlandsfestival van augustus 2001. Het eerste hoofdstuk en het laatste vijfde hoofdstuk spelen allebei op 9/11/2001. De beide verhaallijnen worden afwisselend verteld. Dan weer lees je over de geschiedenis van Angelica, dan weer ben je in het heden van 2001.

De geschiedenis van Angélica wordt personaal verteld vanuit de puber. Maar af en toe komt ook een alleswetende verteller om de hoek kijken.

De draad van 2001 wordt verteld door de ik-verteller David.

Decor

De tijd van het verhaal

Hierboven werd al verteld hoe de tijdlijnen in elkaar steken. Er is een tijdlijn die over Angélica gaat en die van 1982 (het meisje is elf jaar) tot 1990 gaat (Angelica sterft op haar twintigste). De tweede lijn speelt elf jaar later in 2001: van augustus tot 11 september.

De plaats van handeling

De plaats van het decor in de ene verhaallijn is West-Friesland de streek waarin Angélica groot wordt gebracht. Vrijwel alles speelt zich af in die streek.

De tweede draad speelt zich af in korte tijd in New York, waar de oude bandleden elkaar weer ontmoeten, vlak voordat de twee vliegtuigen de Twin Towers binnenvliegen. Sid en David hebben elkaar daarvoor ontmoet tijdens het Lowlandfestival waar David als DJ draait.

Slotzin

Als ik me niet vergis, begint hier de rest van mijn leven.

Beoordeling

Wanda Bommer kan schrijven. Ze weet de spanning in haar roman goed op te voeren. Natuurlijk voel je wel aankomen dat Angélica de Engel van de band is of wordt, maar wat er in de verhoudingen tussen de bandleden gebeurd is, weet Wanda Bommer tot het einde toe goed te bewaren. Het einde is inderdaad absurd en recensenten zouden het einde van zo'n roman in feite niet moeten verraden. Een boekverslag als dit heeft echter een andere functie.

Wanda Bommer schrijft een echte "pageturner" en scholieren van havo en vwo zullen zich er waarschijnlijk kostelijk mee amuseren. Het verhaal is eigentijds snel, hoewel het belangrijkste deel in de tachtiger jaren speelt. Door de hechte (en hier zeker functionele) compositie en het smeug en soms met humor vertelde verhaal, lees je het boek echt in een adem uit. Het heeft zelfs hier en daar wel trekjes van een literaire thriller. Maar die titel is de laatste jaren al teveel verkracht. Na haar ook al goed ontvangen debuutroman Boom is Wanda Bommer op de goede weg omhoog. En nu maar het geduld opbrengen te wachten op nieuwe inspiratie en zich niet laten forceren voor het snel uitbrengen van een nieuwe roman. Op schrijvers als Wanda Bommer moeten we als lezer erg zuinig zijn. Aanradertje dus.

De amusementswaarde voor scholieren lijkt me dan ook zeker een 8 waard. Op onze literatuurlijst wil ik het boek zelfs wel met drie punten waarderen.

Recensies

"De kracht van Bommers schrijverschap ligt in haar naturel verteltrant, het construeren van een uitgekiend plot, en

de geloofwaardigheid van haar karakters. "

<http://nrcboeken.vorige.n...o-syndroom>

"Zowel Wanda als JB hebben de smaak van het schrijven te pakken. "

<http://www.wandabommer.nl...71009.html>